PRACTICAREA EXERCIȚIILOR FIZICE, A SPORTULUI — O NECESITATE PENTRU TOȚI ELEVII

Modul de îndeplinire a sarcinilor reieșite din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din februarie-martie 1973 cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului a făcut, cu cîtva timp în urmă, obiectul unei consfătuiri organizată de Biroul Executiv al Ministerului Educației și Învățămîntului.

La această consfătuire, la care au fost prezenți tovarășii Constantin Manolescu, adjunct al ministrului Educației și Învățămîntului, Emil Ghibu, secretar al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, reprezentanți ai C.C. al U.T.C., au participat inspectorii metodiști cu problemele de educație fizică și sport de la inspectoratele școlare județene și din municipiul București.

Au fost dezbătute, cu acest prilej, modalitățile de exercitare a muncii de îndrumare și control de specialitate asupra cadrelor didactice care predau educația fizică în învățămîntul preșcolar, general și liceal și a avut loc un fructuos schimb de păreri privind desfășurarea și conținutul orelor de educație fizică, activitatea sportivă de masă și de performanță a elevilor.

O sinteză a obiectului consfătuirii o prezentăm în pagina de față.

MODERNIZAREA LECȚIILOR DE EDUCAȚIE FIZICĂ, CERINȚĂ OBLIGATORIE

Există, mai ales în ultima vreme, o tendință marcată pentru modernizarea conținutului lecțiilor de educație fizică, pentru valorificarea într-un grad mai înalt a prevederilor programelor de educație fizică, ținîndu-se seama de condițiile concrete existente în fiecare unitate de învățămînt. Astfel, după cum a reieșit la consfătuire, într-o serie de unități școlare bucureștene (liceele „Gh. Șincai" și „Gh. Lazăr"), la Grupul școlar energetic Buftea (jud. Ilfov), Liceul nr. 1 Brăila, liceele „I. L. Caragiale" și „Mihai Viteazul" din Ploiești, liceele pedagogic și agricol din Buzău, cadrele didactice aplică cu bune rezultate metode avansate pentru **dezvoltarea calităților motrice ale copiilor, programează și desfășoară cicluri de lecții cu eforturi intensive, modelează structuri de exerciții dinamice, în concordanță cu particularitățile colectivelor claselor, adaptează lucrul în circuit la condițiile și structura lecțiilor în aer liber.** În unitățile amintite, precum și în altele, s-au înregistrat progrese considerabile din acest punct de vedere, fapt ce a determinat **îndeplinirea în procentaje de peste 75 la sută a „sistemului unitar de apreciere și verificare a gradului de pregătire fizică a elevilor", concretizat în obținerea unor note de la 8 în sus.** Există, de asemenea, multe exemple de școli unde, deși sînt condiții ca lecțiile de educație fizică să se desfășoare în săli, totuși acestea au loc în aer liber, asociindu-se astfel la exercițiile fizice specifice factori naturali de fortificare și călire a organismului. În afară de școlile amintite, altele, din județele Brăila, Mehedinți, Vrancea, Vîlcea, Bacău, Suceava și Botoșani au aplicat (mai ales în primul trimestru), în special la ciclul liceal, o asemenea metodă, facilitată și de preocuparea inspectoratelor școlare județene și a conducerilor de școli de a asigura spații de lucru corespunzătoare în curți sau în vecinătatea acestora.

Dar, în pofida eforturilor depuse, nu peste tot rezultatele sînt aceleași. **Într-un număr apreciabil de școli din județele Vaslui, Sălaj, Ilfov, Vîlcea și Vrancea lecțiile de educație fizică — în special la clasele I—IV — sînt înlocuite de către învățători cu alte discipline. Sau, chiar dacă aceste ore se țin, ele se desfășoară în clase, formal și ineficient. Trebuie să adăugăm că, în cazul exemplelor folosite, directorii manifestă o slabă exigență față de desfășurarea procesului didactic de educație fizică.** Se înțelege, nici inspectoratele școlare, prin metodiștii respectivi, nu sprijină și nu îndrumă în suficientă măsură învățătorii. **Afirmația este valabilă și în cazul învățămîntului gimnazial, liceal și profesional, unde s-au semnalat, cu ocazia unor sondaje, multe neglijențe, dacă nu chiar erori, în conținutul lecțiilor, privind intensitatea efortului și atractivitatea exercițiilor. Profesori ca Ion Zimnicaru, Nicolae Dragoș și Alexandrina Cislaru (Ilfov), George Ștefănescu și Tiberiu Grigorescu (Buzău) nu selectează mijloacele în funcție de particularitățile clasei, ale bazei materiale, folosesc o tehnologie didactică rudimentară, care se rezumă la formarea unor grupe compuse din puțini elevi, în timp ce ceilalți copii devin... simpli spectatori.** Așa stînd lucrurile, este explicabil faptul că, în urma testărilor efectuate, **notele obținute se situează în jurul celei de 4 sau 5, ceea ce nu este o bună „carte de vizită" nici pentru profesori, dar nici pentru cei care ar trebui să-i îndrume sau să-i controleze!**

Organizate după preferințele, după gusturile elevilor, competițiile sportive de masă se bucură întotdeauna de un succes binemeritat, așa cum sînt și cele din județul Suceava, de la care fotoreporterul nostru D. Neagu *a surprins această imagine: un atractiv concurs de săniuțe la Cîmpulung Moldovenesc...*

CONTINUITATEA, CONDIȚIE A SUCCESULUI ACTIVITĂȚII DE MASĂ

Așa cum a subliniat în intervenția sa tovarășul Constantin Manolescu, *adjunct al ministrului Educației și Învățămîntului,* activitățile sportive de masă ale elevilor trebuie să reprezinte o continuare a celor din orele de educație fizică, o completare necesară a acestora. *Și este îmbucurător faptul că în multe cazuri așa se petrec lucrurile.*

Județul Iași ne-a oferit, prin intermediul inspectorului metodist Vasile Lupașcu, *cîteva exemple pozitive, care atestă că elevilor le este asigurată o activitate sportivă organizată pe durata întregului an școlar. În școli sînt organizate campionate tradiționale de fotbal și atletism, cu etape pe școală, pe comună, pe centre de comune, orașe și municipiu, la care sînt angrenate toate cele aproape 300 de școli generale ale județului. O cupă a cartierelor la fotbal, acum la a IV-a ediție, a polarizat atenția atît a elevilor, cît și a părinților acestora. Competiții de masă la atletism, handbal și baschet sînt organizate frecvent, cu mii de participanți.*

În perimetrul activităților sportive de masă, sporturile aplicative și mai ales înotul au format obiectul unor inițiative valoroase, îndeosebi în municipiul București și în județele Brăila, Constanța, Cluj, Caraș-Severin și Dolj, fiind cuprinși peste 75 la sută dintre elevi în centrele de învățare.

Sfera activităților sportive de masă putea fi și mai largă, dacă în unele județe nu se manifestau serioase deficiențe în organizarea și desfășurarea acțiunilor, în programarea lor eșalonată, pentru a se evita perioadele de suprаîncărcare. În multe școli nu sînt valorificate în mod corespunzător formele asociate de practicare a exercițiilor fizice, cum ar fi gimnastica de înviorare din internate, gimnastica zilnică, ziua sporturilor, serbările și demonstrațiile sportive, excursiile și drumețiile. *Ca urmare a acestei stări de lucruri,* o bună parte a tineretului școlar își rezumă activitatea motrică doar la cele două ore săptămînale de educație fizică, a căror influență asupra organismului este desigur limitată. Adăugînd și numărul încă mare al elevilor scutiți medical (și pentru care nu se organizează activități compensatorii!) reiese și mai pregnant aportul încă slab al profesorilor de educație fizică la formarea convingerii ferme și durabile că educația fizică și sportul, așa cum se precizează în Programul Partidului Comunist Român, sînt activități menite să contribuie la întărirea sănătății. Este de semnalat, de asemenea, o slabă muncă educativă cu elevii care practică sportul, din care cauză aceștia manifestă unele abateri de la disciplină, pe lîngă care unii profesori trec cu prea multă îngăduință...

În fine, modalități foarte potrivite de angrenare a masei largi a copiilor și școlarilor în activitățile sportive de masă le constituie marile competiții cu caracter republican: „Cupa tineretului", complexul „Sport și sănătate", „Amicii drumeției" etc. Dar formalismul care se manifestă în unele județe face ca participarea tineretului studios să se rezume, de regulă, la cîte un cros la finele săptămînii, la un concurs de săniuțe (într-o singură iarnă) sau la o excursie cu... autocarele.

PERFORMANȚA ÎNCEPE ÎNCĂ DIN ȘCOALĂ!

Profesoara de educație fizică **Elena Bejan,** antrenoare la Școala sportivă nr. 1 București, în mijlocul cîtorva dintre floretistele pe care le-a ridicat pe treptele performanței: prima din stînga, **Laurențiu Vlădescu,** lîngă prof. Bejan, în dreapta, **Luminița Popa,** ambele sportive de categoria I.

Față de anul școlar precedent, în acest an de învățămînt s-a dezvoltat rețeaua de unități școlare specializate, cuprinzînd acum toate județele. Există în țară 308 unități de profil, care cuprind aproape 65 000 de elevi și eleve, față de numai 137 de unități cu aproape 40 000 de elevi în anul școlar trecut. *Sub directa îndrumare a comitetelor județene de partid, inspectoratele școlare (în colaborare cu consiliile județene pentru educație fizică și sport) au ajutat să se contureze unități puternice care, prin sportivii pe care îi pregătesc, să contribuie la creșterea performanțelor. Unități școlare cum ar fi* Liceul cu program de gimnastică sportivă din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, cel cu program de atletism din Cîmpulung Muscel, școlile sportive nr. 1 și nr. 2 din Capitală, Liceul „I. Slavici" din Arad, Școala sportivă din Oradea, școlile sportive nr. 1 și 2 din Constanța, Liceul „N. Bălcescu" din Craiova, Școala sportivă din Sibiu, Școala sportivă din Ploiești, Școala sportivă „Brașovia", Liceul nr. 1 Miercurea Ciuc, Școala sportivă din Reșița etc. *și-au structurat într-o asemenea manieră programele, încît au reușit, într-un timp relativ scurt, să devină pepiniere ale performanței în discipline olimpice ca atletismul, gimnastica, înotul, luptele și sporturile nautice.*

Un exemplu al modului în care este sprijinită ridicarea performanței în rîndurile elevilor îl oferă Inspectoratul școlar județean Constanța care, în strînsă colaborare cu C.J.E.F.S., și-a stabilit obiective precise și destul de ridicate, pe care le-a și realizat. După cum am aflat de la inspectorul metodist Aurel Istudor, *s-a reușit perfecționarea activității celor două școli sportive, înființarea unui număr de 12 clase cu program de educație fizică cu ciclu de patru ani, înființarea unei școli sportive la Medgidia. În suita exemplelor pozitive se plasează și cele oferite de inspectoratele județene școlare Neamț (școala sportivă: pepinieră de volei-baliste pentru Penicilina Iași și Prahova (școala sportivă: elemente de perspectivă în natație).*

Totuși, analizînd mai în profunzime modul în care s-a dezvoltat rețeaua unităților sportive școlare, nu poate scăpa atenției faptul că aceasta s-a realizat, de multe ori, pornindu-se de la premise subiective, că nu în toate cazurile s-a ținut seama de interesele naționale ale mișcării sportive, avîndu-se la bază (dacă acesta poate constitui un criteriu) specializarea unui cadru, dar care nu beneficia de suficiente condiții materiale (și nu exista nici chiar tradiție) pentru a dezvolta o ramură sportivă sau alta... O observație de principiu care denotă o greșită orientare este aceea că peste 42 la sută dintre elevii cuprinși în rețeaua unităților școlare sportive au îmbrățișat jocurile sportive, în timp ce sporturi individuale cu o pondere însemnată în programul J.O. — box, canotaj, haltere, înot, tir, scrimă — cuprind doar 11 la sută. *Pe de altă parte, în județe cu tradiție și cu condiții de practicare a sporturilor nautice, de pildă, Arad și Timiș, doar 17 grupe cu 232 de elevi, din cele 264 existente, sînt afectate canotajului; aceeași situație, dar pentru atletism, se constată în județele Cluj și Timiș. Fonduri însemnate și timp sînt afectate în județele Neamț, Caraș-Severin, Ilfov, Sibiu, Harghita unor secții de schi încadrate cu specialiști, dar care de ani de zile nu scot nimic valoros la iveală... Deși este vizibilă îmbunătățirea procesului instructiv-educativ al elevilor sportivi, totuși în unele unități această importantă latură a procesului formativ este neglijată, determinînd încălcarea normelor etice de către sportivi și, nu în puține cazuri, chiar și de către cadre didactice. Oferim un exemplu edificator: prof. Tiberiu Serly de la Școala sportivă din Carei a părăsit o tabără de pregătire, împreună cu elevii, pentru a evita constatarea falsificării actelor de legitimare.*

În sfîrșit, este de dorit ca pe plan local să existe mai multă inițiativă, o mai judicioasă gospodărire a fondurilor pentru ca baza materială a unităților școlare să facă față cerințelor tot mai ridicate ale performanței.

Ca parte integrantă din măsurile privind dezvoltarea fizică armonioasă și păstrarea sănătății, educația fizică și sportul au un rol important în creșterea tinerei generații. Consfătuirea de lucru organizată recent de Biroul Executiv al Ministerului Educației și Învățămîntului, înscriindu-se pe aceste coordonate, a pus în fața celor aproape 10 000 de cadre, care se ocupă de predarea educației fizice, obligații ferme.

Așa cum au subliniat tovarășii Constantin Manolescu, adjunct al ministrului Educației și Învățămîntului, și Emil Ghibu, secretar al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, activitatea sportivă a elevilor trebuie să constituie un proces unitar, prin aceasta înțelegîndu-se realizarea unor asemenea obiective care să armonizeze cerințele învățămîntului cu necesitatea fortificării fizice și spirituale a tineretului, cu perspectiva — pentru cei mai dotați dintre elevi — de a porni pe drumul marii performanțe.

Un preambul la activitatea sportivă cu caracter continuu a elevilor îl constituie gimnastica zilnică. Această formă a educației fizice nu se situează încă la nivelul cerințelor, dar mai ales al posibilităților de care dispune fiecare școală. Se neglijează un adevăr care nu mai trebuie demonstrat, și anume acela că o repriză de 10 minute de gimnastică zilnică înseamnă, în bugetul unei săptămîni de școală, încă 60 de minute de mișcare în aer liber adăugate celor două ore de educație fizică din programă.

Îmbunătățirea continuă a lecțiilor de educație fizică reprezintă un alt deziderat important. În toate luările de cuvînt, s-a recunoscut că lecția de educație fizică ajunge să fie, dacă este bine realizată, factorul care atrage sau, dimpotrivă, îl îndepărtează pe copil de mișcare. Aici apare rolul decisiv al profesorului de educație fizică, calitatea sa de specialist cu o înaltă calificare, dar și al inspectorilor metodiști, a căror exigență nu trebuie să scadă cu nimic.

Se știe că activitatea sportivă de masă a elevilor, organizarea ei, cade în sarcina organizațiilor U.T.C., prin intermediul asociației sportive. Se neglijează, însă, faptul că tot profesorului de educație fizică îi revine obligația și răspunderea de a coordona această activitate.

Ca o finalitate a activității sportive de masă, dar strîns legată de viața fiecărei asociații sportive școlare, trebuie privite marile competiții cu caracter republican. Participarea masivă a elevilor la întrecerile „Cupei tineretului", promovarea de către aceștia a normelor din cadrul Complexului „Sport și sănătate", brevetarea cît mai multor înotători, prezența într-o suită de acțiuni turistice de masă, iată tot atîtea modalități de a asigura un circuit complet, cuprinzător, în activitatea sportivă de masă.

Cît privește performanța la nivelul școlii, din dezbaterile consfătuirii s-a desprins ideea că selecția, printr-un sistem adecvat de probe și norme de control care să exprime periodic gradul de creștere a pregătirii elevilor sportivi, constituie unul dintre factorii definitorii ai succesului. Din păcate, datorită unei slabe exigențe a antrenorilor, a conducerilor de școli sportive sau școli de profil, în grupele de pregătire sînt menținuți elevi fără perspectivă și care la aproape toate investigațiile nu își îndeplinesc normele de control.

Cît privește etapa pe care o străbatem, aceasta este una a rezultatelor concrete, a muncii practice, singura care poate să convingă și să justifice existența unor grupe, a unor ramuri și, în ultimă instanță, chiar a unor unități sportive!

Pagină realizată de
Tiberiu STAMA și Ion GAVRILESCU